

Aprob,

**Klaus Werner Iohannis
Președintele României**

De acord, rog aprobați

**Ion-Marcel Ciolacu
Prim-Ministru**

MEMORANDUM

Avizat: **Alina Gorghiu, ministrul justiției**
Bogdan-Gruia Ivan, ministrul cercetării, inovării și digitalizării

De la: **Luminița Odobescu, ministrul afacerilor externe**
Mircea Fechet, ministrul mediului, apelor și pădurilor

Tema: **Semnarea acordului privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale și eliberarea deplinului puteri**

I. Istoric și chestiuni procedurale

La nivel ONU

Adunarea Generală a ONU, în Rezoluția sa 68/70 din 2012, paragraful 198, a solicitat Grupului de lucru informal ad-hoc deschis al ONU să studieze aspecte legate de conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice marine dincolo de zonele de jurisdicție națională (biodiversity beyond national jurisdiction – BBNJ) (denumit în continuare „Grupul de lucru ONU privind BBNJ”) pentru a face recomandări privind domeniul de aplicare, parametrii și fezabilitatea unui instrument internațional în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării (denumită în continuare „UNCLOS” – United Nations Convention on the Law of the Sea).

Grupul de lucru al ONU privind BBNJ a adoptat recomandări la ultima reuniune din ianuarie 2015, care au subliniat necesitatea unui cadru juridic global cuprinzător pentru a aborda mai bine conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice marine dincolo de zonele de jurisdicții naționale prin dezvoltarea unui instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic în aplicarea UNCLOS.

Rezoluția 69/292 a Adunării Generale a ONU, adoptată la 19 iunie 2015, a instituit un Comitet pregătit (denumit în continuare „PrepCom”), pentru a face recomandări de fond adresate Adunării Generale cu privire la elementele unui proiect de text al unui viitor tratat. De asemenea, s-a stabilit că Adunarea Generală a ONU ar trebui să decidă în continuare cu privire la convocarea unei conferințe interguvernamentale (IGC - Intergovernmental Conference) pentru negocierea unui astfel de instrument.

PrepCom s-a întrunit în patru sesiuni în 2016 și 2017. Recomandările finale au fost adoptate prin consens la 21 iulie 2017. Printre altele, PrepCom a recomandat ca Adunarea Generală a ONU să ia o decizie cu privire la convocarea IGC cât mai curând posibil pentru a elabora textul viitorului tratat.

Prin rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 72/249 din 24 decembrie 2017, s-a decis organizarea unei Conferințe interguvernamentale pe tema conservării și utilizării durabile a biodiversității marine din zonele din afara jurisdicțiilor naționale, pentru a elabora un instrument juridic în domeniu, în implementarea UNCLOS. În cadrul celei de-a cincea sesiuni interguvernamentale, Acordul a fost adoptat formal de statele ONU în data de 19 iunie 2023.

La nivel UE

Conform Deciziei Consiliului (UE) nr 2016/455, Comisia a fost autorizată să negocieze, în numele UE, în ceea ce privește aspectele care intră în competența Uniunii și pentru care Uniunea a adoptat norme, asupra elementelor unui proiect de text.

Textul tratatului conține atât prevederi ce țin atât de competențele naționale ale Statelor Membre UE (cadru de guvernare privind spațiile maritime) cât și de competențe exclusive și partajate UE (protecția mediului, conservare resurse marine în cadrul politicii de pescuit, transport), fiind un tratat mixt. Baza juridică pentru ca Consiliul să autorizeze deschiderea negocierilor este articolul 218 alineatele (3) și (4) din TFUE.

În calitate de parte la UNCLOS și unul dintre principalii susținători ai necesității unui astfel de instrument de la începutul discuțiilor la ONU în 2006, UE a participat activ la acest proces, contribuind astfel în mod semnificativ la rezultatul obținut. UE a militat, de asemenea, pentru includerea de dispoziții care să îi permită să devină parte (în calitate de organizație regională de integrare economică) la acest instrument.

II. Principalele prevederi

Acordul a fost adoptat în cadrul UNCLOS și are ca scop conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele situate în afara jurisdicției naționale a statelor părți (marea liberă și zona spațiilor submarine situată în afara jurisdicției statelor). Prin Acord se urmărește reglementarea unor aspecte de interes global în BBNJ, precum conservarea resurselor genetice marine și protecția biodiversității inclusiv prin arii marine protejate, modul de realizare a evaluării impactului asupra mediului marin, modul de împărțire a beneficiilor care rezultă din exploatarea resurselor de biodiversitate marină, chestiunile legate de administrarea acestor zone, transferul de tehnologie și consolidarea capacităților statelor în curs de dezvoltare de a beneficia în mod sustenabil de resursele de biodiversitate marină.

Principalele prevederi ale Acordului includ:

Domeniu de aplicare: Tratatul se va aplica întregii biodiversități marine din BBNJ, inclusiv resurselor genetice, și urmărește să protejeze și să conserve biodiversitatea prin crearea unei rețele de arii marine protejate, evaluarea impactului de mediu și alte măsuri de conservare.

Resurse genetice marine: Tratatul ar stabili un cadru pentru gestionarea și partajarea beneficiilor care decurg din utilizarea resurselor genetice marine în BBNJ, inclusiv prin instituirea unui mecanism de compensare a statelor din care provin aceste resurse. Exploatarea resurselor ar trebui fi realizată în beneficiul întregii umanități, fiind deschisă tuturor statelor, cu îndeplinirea anumitor obligații de notificare și schimb de informații (printr-un mecanism clearing-house) și de furnizare de contribuții monetare și ne-monetare.

Arii marine protejate: se creează un sistem centralizat de desemnare a ariilor protejate în BBNJ, care trebuie să țină cont și să nu le submineze pe cele create la nivel regional. Până în prezent, doar câteva organizații sectoriale globale (cum ar fi Organizația Maritimă Internațională), precum și organizațiile regionale de pescuit sau de protecție a mediului aveau astfel de competențe, de a stabili „arii protejate” sectoriale și/sau regionale. Însă, aceste acorduri erau obligatorii doar pentru statele

membre ale unei organizații specifice și sunt limitate geografic sau sectorial, limitând astfel eficiența acestor instrumente.

Evaluări ale impactului asupra mediului: Se stabilește o procedură cadru pentru ca statele să efectueze evaluări ale impactului asupra mediului pentru activitățile zonele aflate în afara jurisdicției naționale care ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra mediului marin. Procedura este în două etape: identificarea activităților cu efect potențial mai mult decât minor sau tranzitoriu asupra mediului și, în funcție de caz, o evaluare de impact.

Consolidarea capacităților și transferul de tehnologie: Acordul include prevederi pentru consolidarea capacităților și transferul de tehnologie pentru a sprijini țările în curs de dezvoltare în implementarea prevederilor sale. Este încurajată cooperarea cu populațiile indigene și schimbul de cunoștințe locale dintre aceștia și oamenii de știință ai statelor membre.

Aranjamente instituționale:

Conferința părților are un rol important în monitorizarea aplicării Acordului. Deciziile se vor lua prin consens, iar în lipsa acestuia prin majoritate calificată. Va avea suportul administrativ al unui Secretariat.

Comitetul științific și tehnic are un rol substanțial în desemnarea ariilor marine protejate și evaluarea impactului de mediu, iar mecanismul clearing-house va fi o platformă online de schimb de informații, administrată de Secretariat.

Conferința părților va constitui, totodată, un fond voluntar, pentru finanțarea activităților prevăzute în acord și se va stabili un comitet financiar.

Un comitet de conformare non-adversarial va monitoriza modul de implementare a Acordului, regulile de procedură urmând a fi stabilite de Conferința părților.

III. Evaluare și pași viitori

Chiar dacă România nu are acces direct la zone aflate în afara jurisdicției naționale, Acordul corespunde intereselor României, ca stat beneficiar de întărire a capacităților instituționale în acest domeniu, precum și din perspectiva aspectelor de protecție a mediului la nivel mondial.

Uniunea Europeană, pe ansamblu, a avut o contribuție importantă în succesul acestor negocieri, demonstrând un nivel ridicat de ambiție în domeniul protecției biodiversității și disponibilitatea de a participa la un sistem echitabil de distribuire a beneficiilor din viitoarele activități din BBNJ

Acordul va implementa prevederile mai generale ale UNCLOS, iar din această perspectivă, a fost agreată o clauză ca acesta să fie interpretat și aplicat în contextul și într-o manieră conformă cu UNCLOS (articolul 4 din text). În același timp, introducerea conceptului de State de coastă, în sensul utilizat în Tratat, și folosirea principiului moștenirii comune a umanității în context BBNJ pot fi considerate ca reprezentând evoluții față de prevederile UNCLOS.

Ca percepție internațională, textul agreat reprezintă un succes al diplomației multilaterale și a fost salutat atât de statele ONU, cât și de societatea civilă și alte organizații internaționale. Un succes important a fost și implicarea constructivă a Chinei în negocieri, precum și evitarea blocării procesului de către Rusia.

La nivel național, procedura de semnare/ratificare este cea stabilită de articolul 3 din Legea nr. 276 din 7 decembrie 2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte.

Proiectul de decizie a Consiliului este anexat. Data anticipată pentru semnarea tratatului este 20 septembrie 2023.

Având în vedere cele de mai sus, **propunem:**

1. Semnarea de către Președintele României a Acordului privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale;
2. În cazul în care Acordul nu va putea fi semnat de Președintele României, documentul să fie semnat de ministrul mediului, apelor și pădurilor sau de ministrul afacerilor externe, sau de un reprezentant desemnat de aceștia;
3. În funcție de semnatar, eliberarea deplinelor puteri, conform Legii nr 590/2003 privind tratatele.